

Globalizacija pred vratima

Svih proteklih dana spominjan je *Eurosong*. Kada smo već državu spustili na lake znanosti, možda je red i uočiti kako se taj vrli globalni svijet kreće, a takvi susreti uvijek su i najbolja osobna karta. Osobna karta *Eurosonga* jest - ista lica, isti pokreti, iste frizure, haljine nalik jedna drugoj, iste pjesmice, koje se zaborave prije nego što se odslušaaju. I upravo kada se učini kako se svijet doista orwelovski uniformirao, glasovanje pokazuje nešto posve drugo - jedini nacionalno i autentično nadahnuti sastavi Turske i Belgije uočeni su na najbolji mogući način. Različitost još biva prepoznata, a dokazalo se kako se politički diše, jer nemojmo zaboraviti kako je to i politička priredba - Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske ocijenjeno je sa 0 bodova.

Kada smo već izabrali pjevački tim koji je htio biti velesvjetski, dobili smo to što smo zaslužili. Sve je to "in", glavni grad

Brisanje jezika je najsuptilniji oblik (uz demografsku katastrofu) brisanja jednoga naroda i identiteta

Hrvatske nam to dokazuje, ali nimalo ne zaostaju ni drugi gradovi. Želite li otići na kavu, nema kavane koja vas ne će srdačno primiti ako vas ne ohlade nazivi: *Hemingway Bar*, i to dva u Zagrebu, *Tolkien's House*, *INDY's bar*, *Papaja*, *Bonn*, *Harlekin*, *Safari*, *Mustang*.... U *Tolkien'su* možete doživjeti i dio ozračja iz njegovih knjiga, a brojne knjige su i izložene. Najžalosnije u svemu je što je kavana naspram kuće u kojoj je umirao Matoš. Postojala je nedavno i *Kavana*

Koloniziramo li sami sebe?

Ne treba osuđivati svijet, ni Europu ni Ameriku, mi smo najvećim dijelom svoja sudbina, ovisi o našoj volji i nepotkupljivosti koliko ćemo biti svoji ili tuđi

Matoš u srcu grada, istina ništa u njoj nije nalikovalo na Matoševo vrijeme, ali postojao je naziv, i jedna uokvirena pjesma. U neimaštini duha, čak je i to bilo dostatno. Postojala je zamisao o kavani Šenoa uz najljepšu gradsku skulpturu - Šenoin lik, rad Marije Ujević. Ništa ni od Šenoa. Umjesto Šenoa, valjda smo dobili *Sheraton*. Što tek reći o njihovim suvremenicima, i njih je bilo u nekadašnjemu Kavkazu, uz fotografije velikih imena književnosti kojih više nije bilo; jednostavnim rječnikom - reducirani su, brisani iz pamćenja, iz povijesti, jer nastojanje brisanja često znači - brisanje.

Tin Ujević nije jednom slikan s bocom, ne bi bilo ni njegovih portreta. Kada ne poštujemo sami sebe, zašto bi nas drugi poštovali? Ako nam je naziv *Tantra* zamijenio Matoša, možemo biti postideeni pred budućnošću, i uvjereni kako se ništa ne događa slučajno.

Najednom postajemo "svoji na svoje" - krilaticom HGK "Kupujmo Hrvatsko", saznajemo kako imamo svoju čokoladu (omot jest hrvatski), badjere i *Coca-Colu*, *Laško pivo*, jer su im punionice u Hrvatskoj: Sretno vam kupovanje hrvatskoga, posebno hrvatske *Coca-Cole*.

Živjela kolonizacija, držite se čvrsto za rukohvate; slijedećemo, samo su i rukohvati uvezeni. Ostaje pitanje, je li uvezena i vlada Hrvatske? Ako niste znali, imamo najbrojniju Vladu u Europi sa 18 ministarstava (ministrice nam primjerice nastoje slijediti Mineu i Danielu, a ministri su ozbiljniji te se oni u držanju kreću prema Blairu, op.a.). Samo ćemo i Sabor i Vlada i sve ostalo, čemu ministarstva kada je sve u tuđim rukama: 97 posto banaka, osiguravajućih društava, u stranim rukama su hotelska poduzeća, autoceste, telefonija. Naši nabrojniji političari u Europi su na prevelikom

radu zbog *Ine* i *Croatia osiguranja*, koja su još u hrvatskom vlasništvu. A mediji, pa oni su velikim i najvećim dijelom izdani i prodani. Tj. naši vrhovi su se zaželjeli globalizacije i provizije. Novinari su najčešće samo najamna snaga jer treba misliti na poslodavce u inozemstvu.

A hrvatski jezik - počinje bivati kao u 1972. godini: nastojanje iskorjenjivanja, gdje god je to moguće. Brisanje jezika je najsuptilniji oblik (uz demografsku katastrofu) brisanja jednoga naroda i identiteta. I jedno i drugo se potiče. Poznati pisac ovih dana vapijućim glasom upozorava "... nezaustavljiv je marš angloameričkih izraza s gotovo svih polja ljudskoga djelovanja: od glazbe, informatike, znanosti... može se govoriti o *oroanglaise* varijanti kako i kojim sredstvima zaustaviti da korisnici PC ne *sejavaju*, *dilitiraju* ili *forvardiraju* (...) Možda je netko sastavio informatičko-hrvatski rječnik i jesu' li ga *surferi* prigrlili iz do-

Kada ne poštujemo sami sebe, zašto bi nas drugi poštovali? Ako nam je naziv Tantra zamijenio Matoša, možemo biti postidjeni pred budućnosti i uvjereni kako se ništa ne događa slučajno

moljubno-jezikoslovnih razloga?..." Na žalost, nije sastavljen koliko je poznato, a kada je riječ o Internetu i računalima, jezikoslovac i računalni stručnjak dr. Marko Tadić upozorava kako će hrvatski u skoroj budućnosti postati funkcionalno nepismen jezik, i to ne samo u svijetu, nego u Hrvatskoj. On ima objašnjenja i pokušava dati rješenja, ali ga nitko ne čuje. Što se događa s Internetom u Hrvatskoj, a ima izravnu *wezu* s jezikom, iscrpno je u nekoliko navrata objasnio mr. Mirko Petrić razobličavajući kampanju 10(a)hr. - vrijeme je za Internet, što su zajednički pokrenuli *Carnet*, *Globalnet*, *Hinet* i *Iskon*. *Carnet* je uveo Internet u Hrvatsku, ali je njegova uloga postala posrednička umjesto savjetodavne. Umjesto infomatičke dvosmjerne ceste, nama su kolonizatori namijenili samo jednosmjernu cestu. Petrić to objašnjava poput prodaje banaka; na *Carnetovim* materijalima kočiče hrvatski grb, a Ministarstvo znanosti i tehnologije na začelju je liste, među najmanjim darovateljima. Stranice zlatnih i srebrnih sponzora sačuvane su za *VIP-online*, *Cisco Systema*, *Sun Microsystems*. Globalni pokrovitelj prošlogodišnje radionice o upravljanju udruge akademskih mreža srednje i istočne Europe bio je NATO. Hrvatska je, što je i najžalosnije, prednjačila u razvoju Interneta među svim

tranziციjskim zemljama, a 1966. godine, zahvaljujući upravo *Carnetu*, bila je jedina europska država uz Veliku Britaniju koja je raspolagala ATM tehnologijom. Zašto Hrvatska nije dostigla stupanj internetizacije usluga državne uprave sličan Estoniji, niti "digitalizirala" hrvatski jezik do mjere u kojoj je to uspjelo Češkoj, Slovačkoj, Poljskoj, a djelomice i Sloveniji. Petrić postavlja pitanje i nalazi odgovore u tome što se Internet prestao vezivati uz akademsku zajednicu i prosvjetiteljske projekcije tipične za građansku i nacionalnu svijest, a počelo je sljublivanje s komercijalnom vizijom umrežene budućnosti. Upotrebljava i riječi "dobrobit zajednice", što zvuči potpuno nepoznato u našem vladajućem svijetu gdje jadni naši političari po cijele dane moraju razmišljati kako osigurati podsljemenske vile, jahte, vikendice, zbirke slika najvećih majstora. Možda bi najbolji slogan Vlade bio "Rasprodajemo Hrvatsku po sniženim cijenama".

Ne treba osuđivati svijet, ni Europu ni Ameriku, mi smo najvećim dijelom svoja sudbina, ovisi o našoj volji i nepotkupljivosti koliko ćemo bit svoji ili tuđi. A sve ukazuje na to kako smo sami svoji kolonizatori i globalizatori. Očito je to i u hrvatskoj književnosti. Tko vodi brigu o timovima koji bi prevodili hrvatsku književnost, koji bi za nju izborili tržište u inozemstvu? Razgovori o maloj zemlji su smiješni, to dokazuje i susjedna Slovenija, barem kada je riječ o Internetu, očuvanje jezika i prodor na strana tržišta. Beznadnost ne vodi nigdje, treba na svim razinama promijeniti umreženosti nečasnih ljudi koji su često tzv. stručnjaci

(bez struke). Nema stručnjaka bez onih koji misle na dobrobit zajednice, te riječi treba ponavljati. Nije naodmet spomenuti riječi predsjednika Matice hrvatske Igora Zidića u nedavnoj emisiji *Znakovi vremena* u kojoj je optimistički objasnio razliku između velikih i tzv. malih, i nestajanja u raljama velikih. Najprije su izumirali dinosaurusi, a mala pčela ili osa su ostale i brane sebe. Zavis, imaju li snagu te male pčele ili ose ili vjerujemo kako ćemo služeći dinosauruse biti i sami dinosaurusi ne priznavajući nestajanje tužnije nego mi danas. Vapio je Matoš 1907. godine o slobodnom peru koje ne nalazi novine ni izdavača, o bankrotu vlade, o tzv. realistima koji žrtvuju znak naše narodnosti, narodne suverenosti, i misao hrvatsva, nemajući petlje javno biti Srbi. Danas je sve javno, pa čak je i Matoševa tužaljka preteška, jer na obzoru ima više nade, nego u njegovu vremenu.

Durdica Ivanišević

